

ванню підлягає норма спеціальна, тобто ч. 1 ст. 140 КК. На перший погляд усе ніби слушно, втім постає питання: а чи відповідатиме у цьому разі рівень кримінальної репресії, зафіксований у ч. 1 ст. 140, ступеню суспільної небезпечності даного злочину. Для цього порівнюємо санкції частин перших статей 140 і 119 чинного Кодексу. За скоєння діяння, описаного у ч. 1 ст. 140, як максимальне, передбачене покарання у вигляді позбавлення волі на строк до двох років. Санкція ж ч. 1 ст. 119 є набагато суворішою – максимальне покарання, законодавчо встановлене цим структурним елементом кримінально – правової норми, становить позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років. У загальній нормі, навіть мінімальна межа позбавлення волі, встановленого як вид покарання у ч. 1 ст. 140 КК України. Що стосується максимальної межі покарання у вигляді позбавлення волі, встановленого у ч. 1 ст. 119 КК то вона є у два з половиною рази, або на 250 % , є більшою за аналогічну межу відповідного покарання у санкції ч. 1 ст. 140 чинного КК.

То за якою статтею повинен нести відповідальність лікар? Чи дотримується в нашій державі закон? Чого можуть домогтися звичайні люди у суді? Чи в змозі вони захистити свої права?

На даний час – ні , оскільки норми КК не мають прямого застосування. Причинами ж, на мою думку є в першу чергу низька правосвідомість населення. Люди не знають своїх прав, не звертаються за їх захистом. По-друге, відсутня спеціалізація як суддів так і захисників у даній галузі. По-третє – у якості спеціалістів при розгляді даної категорії справ запрошуюються лікарі, які діють за принципом “рука руку мие” і в переважній більшості випадків свідчать на користь своїх “колег” і крім того українські суди все ще залишаються корумпованими.

А доки існуватимуть всі ці проблеми – невідомо, хто з нас стане наступною жертвою лікарської помилки?

А.Л. Пасішніченко

Українська академія банківської справи НБУ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ ПІДОЗРЮВАНИМ, ОБВИНУВАЧЕНИМ, ПІДСУДНИМ В КРИМІНАЛЬНО- ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Значні зміни, що відбулися останнім часом в суспільно-політичному житті держави, зумовили необхідність спрямування курсу державного будівництва на створення справжньої правової держави. Однією з основних ознак її є забезпечення дотримання прав людини.

Відповідно до конвенції про захист прав та основних свобод, кожен чий права та свободи були порушені має право на ефективний засіб правового захисту своїх прав та свобод [2].

Конституція України (ст. 3) проголошує людину, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпеку найвищою соціальною цінністю. Держава бере на себе обов'язок забезпечення прав і свобод людини [1]. З цим обов'язком держави пов'язане право кожного вимагати від органів державної влади захисту його прав і свобод.

Одним із конституційних принципів кримінального процесу, який відображає зміст функції захисту, є принцип забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист. Суть цього принципу в тому, що закон: наділяє згаданих учасників процесу правом особисто захищатися від підозри чи обвинувачення у вчиненні злочину, відстоювати свої законні інтереси; надає особам право скористатися допомогою захисника, а в окремих випадках визнає обов'язком призначення захисника за рахунок держави; покладає на особу яка проводить дізнання, слідчого, прокурора, суддю, суд обов'язок до першого допиту підозрюваного, обвинуваченого, підсудного роз'яснити їм право мати захисника та інші права.

Аналізуючи діяльність захисника в кримінальному процесі можна дійти висновку, що це є найбільш ефективним засобом забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист, оскільки через юридичну необізнаність, психологічний стрес, викликані фактором затримання, пред'явлення обвинувачення і засудження, він не спроможний сам повністю реалізувати свої процесуальні права.

Як зазначав А. Коні, між захисником і тим, хто в тузі від обвинувачення, яке грізно насунулося, звертається до нього з надією на допомогу, встановлюється тісний зв'язок довіри і щирості. Захисникові відкриваються таємниці душі, йому намагаються роз'яснити свою винуватість чи пояснити своє падіння і свою ганьбу, яка приховується від інших, такими подробицями особистого життя і сімейного побуту, щодо яких сліпа Феміда повинна бути і глуха [3].

На підставі ч. 6 ст. 93 КПК у разі, коли адвокат надавав правову допомогу підозрюваному, обвинуваченому, підсудному у процесі досудового розслідування або в судових засіданнях за призначенням, то при визнанні громадянина винним у вчиненні злочину і за відсутності підстав для звільнення його від оплати за правову допомогу відшкодування витрат покладається на засудженого. Однак в переважній більшості випадків захисник за призначенням бере участь в кримінальних справах, коли його підзахисний через малозабезпеченість не може оплатити послуги адвоката. Найчастіше питання, пов'язані з оплатою праці захисника, який працює за призначенням, постають тоді, коли особа яку він захищає, не має можливості оплатити надані послуги, і в той же час підпадає під категорію осіб, які згідно з ч. 3 ст. 46 КПК не може не мати захисника [4].

Не слід нехтувати тією обставиною, що в нашому житті матеріальний бік є домінуючим і переважає над духовним. Цілком зрозуміло, що кожна робота, яку виконує людина, має бути належним чином винагороджена.

Саме на сучасному етапі судочинства спостерігається негативна тенденція вимушеної відмови підозрюваних і обвинувачених від участі в їх справах захисників через неможливість оплатити належним чином послуги адвоката, яка маскується нібито добровільним мотивом відмови. Це відбувається передусім через відсутність у кримінально-процесуальному законі норми про обов'язковість з'ясування мотивів відмови особи від захисника. Незважаючи на те, що протягом останніх років порядок оплати послуг адвокатів за надання безоплатної юридичної допомоги у кримінальних справах змінювався багаторазово, і сьогодні він залишається недосконалим, що породжує незацікавленість адвокатів у виконанні цих функцій замість звичайної роботи за угодами з клієнтами.

Не можна забувати і про психологічні особливості, характерні для стосунків адвоката, який виконує практично безоплатно свої функції в кримінальному процесі, і його підзахисного, котрий розуміє, що не має моральних підстав вимагати від того особливого ставлення до виконання ним своїх обов'язків щодо захисту. Це так чи інакше призводить до порушення в деяких випадках права осіб на захист від обвинувачення, а в окремих – до формальної участі адвокатів у справах за призначенням.

Тож про який ефективний засіб правового захисту, що за українським законодавством держава зобов'язана гарантувати кожному громадянину, може йти мова у даному випадку? Таким чином, можна зробити висновок, що проблеми, які виникають при здійсненні захисту, стосуються, в першу чергу, адвокатури, оскільки Конституцією України прямо передбачено виконання адвокатурою функції захисту від обвинувачення і тільки адвокати повинні забезпечувати цю діяльність.

Література

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Конвенція про захист прав людини та основних свобод 1950 р. // Інфодиск 2005: Законодавство України.
3. Маланчук П.М. Деякі питання проблеми реалізації конституційного принципу забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист у кримінальному процесі України // Підприємство, господарство, право. – 2003. – № 6.
4. Титов А. Участь захисника в кримінальних справах за призначенням: Окремі проблеми // Право України. – 2002. – № 3.
5. Кримінально-процесуальний кодекс України: Офіц. видання. – К. 2004. – 272 с.